

**ГОВОР ДИРЕКТОРА ЗАВОДА ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНУ
СВОЈИНУ ГОСПОДИНА ВЛАДИМИРА МАРИЋА НА
ПРОСЛАВИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА ДАНА ЗАВОДА**

Клуб посланика – Београд, 16. новембар 2018. године

Поштовани господине Недовићу,

Поштовани помоћници министра, госпођо Стојановић, господине Сабо,

Уважени добитници награда Светске организације за интелектуалну својину и чланови комисија,

Драги пензионери, представници државних органа,

Уважени заступници, уважени представници организација за колективно остваривање ауторског и сродних права и представници корисника,

Драге колегинице и колеге, представници медија,

Јуче се навршило 98 година постојања Завода за интелектуалну својину, најстарије и најважније српске институције која се бави заштитом интелектуалне својине. Током своје историје, дуге, ево већ скоро један век, Завод је мењао своје називе и надлежности, развијао се и напредовао некада брже а некада спорије, али се показао у великој мери имун на идеолошке и политичке промене кроз које су ова земља и ово друштво деценијама пролазили. Делом је то зато што је наше национално законодавство у овој области одувек било обликовано под снажним утицајем међународног права, а делом и због тога што је идеја заштите интелектуалне својине, барем од почетка 19. века па надаље, један од неспорних закона економског развоја сваког модерног друштва. Историја интелектуалне својине је, чини ми се, историја сазревања човекове свести о значају интелектуалног рада и потреби да друштво такав рад призна и награди, ради сопствене користи.

Значај интелектуалне својине данас је већи него икада пре. Готово трећина светске трговине односи се на такозвана нематеријална добра и услуге које штити интелектуална својина. Милиони радних места и богатство народа све више зависе од интелектуалне својине. У току протекле године, широм света поднето је 3.1 милион патентних пријава, 7 милиона пријава жигова и 963,000 пријава индустријског дизајна. У односу на стање од пре двадесет година, то је увећање од 388%. Постоје бројна објашњења за овај заиста спектакуларан раст, али један је изгледа најубедљивији: то је буђење азијских цинова – пре свега Кине и Јужне Кореје. Азија је данас највећи извор пријава права интелектуалне својине са учешћем од неких 60% у укупном броју пријава поднетих у целом свету. Кина је у току 2016. године, према извештају Светске организације за интелектуалну својину, са нешто више од милион и триста хиљада патентних пријава заузела прво место у свету, испред Јапана и Сједињених Америчких Држава који заједно немају онолико патентних пријава, колико их има Кина.

Прошле године, Србија се на глобалном индексу иновација који ажурира Светска организација за интелектуалну својину попела за две степенице више и сада заузима 55 место од 120 земаља на свету. Није то, свестан сам, најбољи

результат на свету, али је ипак помак на боље. Успех није у савршенству, већ у способности да се непрестано напредује.

Бил Гејтс је у једном интервју изјавио да је од постанка света до данас ово најсрећније време за које човечанство зна. Можда и јесте тако, али ово је такође и свет у којем је прошле године од глади умрло 6 милиона деце старости до 5 година, у којем готово 900 милиона људи гладује, у којем 1% становништва држи 50% светског богатства, у којем зграда једне важне међународне организације месечно потроши више електричне енергије него неке афричке земље за годину дана. Ово је свет дубоких неједнакости и ни по чему се људи на свету не разликују толико, колико по материјалном богатству. Не знам зашто је то тако, али све указује да је данас иновативност оно што чини мотор друштвеног развоја и могући кључ за превазилажење дубоког расцепа у расподели светског богатства који сам управо споменуо. То није нова идеја. Историја нам показује да су богатство народа и њихово благостање највише расли у условима динамичног технолошког развоја. Ако посматрамо економски развој света од 14. века до данас, видећемо да је све до раног 19. века тај развој био више него скроман: износио је 0,2% на годишњем нивоу. Након тога, са настанком индустријске револуције у 19. веку, свет почиње да бележи значајан раст друштвеног богатства од 1.1% годишње да би, након Другог светског рата, тај раст био скоро дуплиран и износио 2,1% на годишњем нивоу. Почев од друге половине двадесетог века па све до данас, раст друштвеног богатства такав је да нема преседана у историји и заиста може да се опише као спектакуларан. Земље које у овом тренутку заузимају првих десет позиција на скали иновативности су: Швајцарска, Холандија, Шведска, Уједињено Краљевство, Сингапур, Сједињене Америчке Државе, Финска, Данска, Немачка, Ирска. То су земље, гледано на светском нивоу, које имају највећи потенцијал за стварање иновација. Не желим на овај начин некритички да глорификујем значај интелектуалне својине. Не може интелектуална својина да ствара креативне људе и талентоване ауторе, никада то није ни био њен задатак. Држава међутим може, кроз систем интелектуалне својине, да ствара правни и економски амбијент у којем креативни појединци и компаније могу успешно да раде. Интерес је државе да негује креативности и подржава креативне индустрије које на тој креативности почивају. То је оно што је важно и Србија у том погледу није изузетак. Више од 110,000 људи у Србији данас ради у креативним индустријама - ИТ, музичка индустрија, филм, радиодифузија, све те индустрије дугују свој економски опстанак и просперитет, између осталог, и интелектуалној својини. У тим индустријама ствара се више од 7% бруто домаћег производа. Одузмите креативним индустријама интелектуалну својину, и одузећете им све.

Рекао бих сада и неколико речи о раду мојих колега у току 2018. године.

Сви управни поступци који се воде пред Заводом за интелектуалну својину су дигитализовани, сви поднесци које примамо и сви поднесци које шаљемо странкама се скенирају и чувају у нашим базама података. Све базе података Завода за интелектуалну својину налазе се на нашем сајту и ажурирају на дневном нивоу. Додатно смо у 2018. години радили на унапређењу услуге онлајн подношења пријава права индустријске својине, али у овом тренутку, још увек нисмо задовољни бројем таквих пријава. Подношење електронских пријава значајно олакшава наш рад, штеди нашу радну енергију и оставља простор да се запослени на пријему пријава растерете и ангажују на другим пословима. Стога се захваљујем свим подносиоцима пријава и адвокатским канцеларијама које поднесе електронске пријаве.

Од почетка јануара до краја октобра 2018. године, залихе жигова смањене су за 493 предмета. Рок испитивања пријава жигова смањен је на три и по месеца, што је позитиван помак јер се крајем 2016. године на то чекало 6-8 месеци. Поред тога, у односу на крај 2016. године, преполовљене су и залихе предмета у поступцима по захтевима за престанак жигова због некоришћења и поступцима по предлозима за оглашавање ништавним домаћих жигова. У Одсеку за међународне жигове ради се по приливу и нема никаквих залиха.

Када је реч о патентима, за првих десет месеци 2018. године, Заводу је поднето 17% пријава више него у односу на исти период претходне године. Током истог периода у Сектору за патенте је окончано 16% више предмета него током првих десет месеци 2017. године. Раст пре свега бележе захтеви за регистрацију европског патента, којих је у току 2018. године било 23% више него у истом периоду прошле године.

У српској верзији међународне базе роба и услуга која се користи у поступку заштите жига, као и у међународној бази класификације патената, само у току 2018. године преведено је са енглеског на српски језик 18.500 термина. То ће омогућити домаћим подносиоцима пријава жигова да лакше саставе спискове роба и услуга а у случају патената, да лакше претраже патентну документацију.

У сарадњи са Светском организацијом за интелектуалну својину (WIPO) током прве половине 2018. године уведена је платформа ePCT за електронско подношење међународних пријава проналазака и комуникацију са Светском организацијом за интелектуалну својину, чиме је модернизован и олакшан начин прослеђивања међународних пријава патената.

У мају 2018. године изашла је студија о правним аспектима Сертификата о додатној заштити коју је припремио Макс Планк Институт за иновације и конкуренцију из Минхена у чијој су изради, на позив Европске комисије, учествовали експерти Завода из области хемије и фармације. Србија је, поред Швајцарске, једина земља ван Европске уније чије је мишљење Европска комисија узела у обзир приликом израде студије.

У погледу међународне сарадње истакао бих да је Завод имао бројне активности о којима тренутно на жалост немам довољно времена да детаљно говорим. Истакао бих да су у оквиру сарадње са Европском патентном организацијом, поред учешћа наших стручњака на састанцима управних тела ове организације и преко 20 стручних конференција и обука, два стручњака Завода учествовала у ЕПО пројекту унапређења услуге дијагностике интелектуалне својине, а били су и предавачи на скуповима које је организовала ЕПО академија. У сарадњи са ЕПО-ом сваке године се у Заводу одржавају семинари посвећени различитим темама који се односе на заштиту проналазака. Ове године одржан је Међународни семинар ЕПО Академије на тему пружања услуге дијагностике интелектуалне својине и Семинар о патентној заштити у области фармације.

На пољу билатералне сарадње поменуо бих да су у току 2018. године Завод посетили представници завода за интелектуалну својину Кине, Јужноафричке Републике, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Белорусије и Киргистана.

Подсетићу вас да у Заводу од 2010. године ради Центар за едукацију и информисање који је задужен за ширење знања о интелектуалној својини и боље разумевање значаја заштите интелектуалних добара. Као и претходних година, Центар је организовао бројне семинаре и радионице за различите друштвене групе

– одржана су 22 семинара за универзитете и институте, 10 семинара за представнике привреде и један семинар за судије. Представници Центра посетили су 34 привредна друштва и три факултета ради процене њихових потенцијала за заштиту и коришћење интелектуалне својине (обављене су такозване услуге дијагностике интелектуалне својине). Истакао бих и да је Завод учествовао и на бројним сајмовима привреде а први пут је у Заводу приређена изложба у оквиру Ноћи истраживача коју је обишло 700 посетилаца.

У области ауторског и сродних права битно је рећи да су две релативно нове колективне организације – Организација филмских аутора Србије и Организација за остваривање репрографских права у 2018. години почеле да наплаћују накнаду за кабловско реемитовање филмских дела и накнаду од увоза, односно продаје техничких уређаја и празних носача звука. Завод је такође у протеклој години обновио дозволу за рад организацији фотографских аутора ОФА.

На крају, искористио бих ову прилику да се од срца захвалим свим мојим колегиницама и колегама који су заслужни за ове вредне резултате. Међу запосленима у заводу има јако много способних, вредних и посвећених службеника. Не смем да заборавим ни запослене у општој служби, финансијама, регистру, писарници, архиву и ИТ-ју. Те службе чине жилу куцавицу без које Завод не би могао да ради.

Најзад, захваљујем се свима вама који сте данас са нама, што сте одвојили своје време за ову прославу. Драго ми је што видим тако много познатих лица, наше дугогодишње сараднике из редова органа за спровођење, адвоката, организација за колективно остваривање права. Захваљујем се посебно и високим представницима Министарства просвете, науке и технолошког развоја на колегијалности и сталној подршци коју нам пружају. Желим вам свима да уживате у наставку програма и још једном хвала што сте данас ту.